

**P R Z E G L Ą D Z A C H O D N I O P O M O R S K I
R O C Z N I K X X X I I I (L X I I) R O K 2 0 1 8 Z E S Z Y T 2**

MAŁGORZATA WAWRZAK

Wydział Sztuk Pięknych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
e-mail: wawrzak@umk.pl

**W SPRAWIE KSZTAŁCENIA MUZEALNICZEGO – STUDIA PODYPLOMOWE
NA WYDZIALE SZTUK PIĘKNYCH UMK W TORUNIU**

Słowa kluczowe: muzealnictwo, kształcenie muzealne, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Keywords: museology, museological education, the *Mikołaj Kopernik* (Nicolaus Copernicus) University (NCU) in Toruń

Według wykazu studiów z zakresu muzealnictwa i ochrony zbiorów, sporządzonego przez NIMOZ, edukację muzealną na poziomie podyplomowym prowadzą cztery ośrodki – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej); Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Instytut Kulturoznawstwa); Uniwersytet Warszawski (Instytut Historii Sztuki) i Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu (Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa).

Studia podyplomowe w zakresie ochrony i zarządzania kolekcją muzealną, prowadzone obecnie na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, są kontynuacją tej formy kształcenia, zapoczątkowaną już w latach 70. XX wieku. Analiza zachowanych materiałów (pism, listów, programów ramowych) pozwala odtworzyć złożoną historię tworzenia studiów ponadmagisterskich w ramach kształcenia kadry muzealnej. Trudności z jakimi musieli się mierzyć pomysłodawcy, wynikały zarówno z przyczyn organizacyjnych, jak i kadrowych, gdzie w grę nierzadko wchodziła polityka. Zmieniające się wymagania i potrzeby kształcenia

były powodem licznych modyfikacji zakresu merytorycznego studiów oraz problemów w realizacji i kontynuacji zamierzeń organizatorów.

Kształcenie w kierunku muzealniczym jest głęboko osadzone w tradycji Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, bowiem już w roku 1946 utworzono w nim Katedrę Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa, którą w 1969 roku przemianowano na Zakład Konserwatorstwa i Muzealnictwa. Już od początku studia stacjonarne przygotowywały do pracy w muzeach i urzędach konserwatorskich a kierunek kształcenia z muzealnictwa był wiodącym i unikatowym w skali kraju. Wysoki poziom nauczania o profilu muzealniczym zapewniło zatrudnienie, na początku lat 60., prof. Kazimierza Malinowskiego, który w 1962 roku objął kierownictwo katedry. Ten wybitny muzeolog, praktyk i teoretyk, na podstawie doświadczenia i szerokiej wiedzy, zdając sobie sprawę ze słuszności kształcenia kadry muzealniczej na poziomie ponadmagisterskim, w 1972 roku wraz z Wojciechem Gluzińskim¹ podjął starania o utworzenie Podyplomowego Studium Muzeologicznego. Działania Malinowskiego doprowadziły do otwarcia rocznych studiów podyplomowych, które były kontynuowane do 1980 roku (już po jego śmierci w 1977 r.).

Warunkiem przyjęcia na Studium był dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie muzealnictwa i konserwatorstwa, przepracowanie co najmniej dwóch lat w placówkach muzealnych oraz skierowanie przez zatrudniającego zakład pracy.

Program studiów obok zagadnień ogólnomuzealnych, obejmował takie zagadnienia jak: koncepcja współczesnej muzeologii (W. Gluziński); pojęcie przedmiotu muzealnego (W. Gluziński); historia kolekcjonerstwa obcego i polskiego (K. Malinowski); działalność naukowa muzeum; opracowanie naukowe muzealiów; działalność wystawiennicza muzeum; problematyka odbiorcy w muzeum; akcja oświatowa w muzeum; wewnętrzna organizacja muzeum; dokumentacja muzealiów; lokalizacja, założenia, budynek, program i układ funkcjonalny; zagadnienia konserwatorskie muzealiów – klimatyzacja, ogrzewanie, oświetlenie, urządzenia techniczne.

W następnej kolejności powołano dwuletnie – *Podyplomowe studium na użytek Desy* – głównym inicjatorem był prof. Bogusław Mansfeld. Program studium dotyczył głównie: rynku antykwarycznego, organizacji handlu antykwarycznego, zagadnień ekonomicznych handlu sztuką, tezauryzacji, zasad wyceny dzieł sztuki, reklamy i upowszechniania wiedzy o dziełach sztuki, a także głównych

¹ Późniejszym autorem książki *U podstaw muzeologii*, Warszawa 1980.

dziedzin sztuki: malarstwa, rzeźby i grafiki. Dużą część programu stanowiła problematyka dotycząca rzemiosł artystycznych. Wykładowcami byli znawcy rynku antykwarecznego i kolekcjonerstwa – m.in. prof. Andrzej Ryszkiewicz. Problemy o podłożu politycznym (o czym autorka niniejszego tekstu, dowiedziała się z ustnej relacji jednego z prowadzących wówczas zajęcia) sprawiły, że po dwóch latach zaniechano prowadzenia tych studiów.

W połowie lat 80. próbę utworzenia studiów podyplomowych podjął prof. Zygmunt Waźbiński, wówczas kierownik Zakładu Muzealnictwa na Wydziale Sztuk Pięknych. Przechowując w pamięci kształt dawniejszych zajęć, prowadzonych jeszcze pod kierownictwem prof. Kazimierza Malinowskiego, zamierzał w 1986 roku utworzyć 3-semesterne Podyplomowe Studium Muzealnicze, a program miał obejmować: zagadnienia ogólne z muzealnictwa; historię kultury i społeczeństwa; muzeum jako instytucja krzewienia kultury; ochronę dóbr kultury; zabytkoznawstwo muzealne malarstwa i rzeźby; zabytkoznawstwo rzemiosł artystycznych: złotnictwo, ceramika i szkło oraz broń i barwa.

Kolejne przedsięwzięcie, to dwuletnie Studium Muzeologiczne obejmujące, w zamyśle pomysłodawcy prof. Zygmunta Waźbińskiego, dwa bloki programowe realizowane co dwa lata. Pierwszy dotyczył działalności oświatowej muzeum i był przeznaczony dla pracowników oświatowych muzeów, domów kultury i szkół, drugi – działalności naukowej muzeum i skierowany był do pracowników naukowych muzeów, ekspertów Desy, pracowników Ośrodków Dokumentacji Zabytków.

W 1987 roku próbowano utworzyć Podyplomowe Studium Muzealnicze, poświęcone kulturze i sztuce w społeczeństwie współczesnym. Program studiów miał być realizowany w ciągu dwóch lat a głównymi zagadnieniami były: kultura i polityka; tradycja i postęp; historia kultury i społeczeństwa; historia muzealnictwa i kolekcjonerstwa; muzeum jako instytucja krzewienia kultury; ochrona dóbr kultury – w tym profilaktyka konserwatorska.

Dopiero w 1988 roku uruchomiono Podyplomowe Studium Muzeologiczne, realizowane w ciągu roku (w dwutygodniowych sesjach). Warunkiem przyjęcia na studia były jak poprzednio – dyplom ukończenia studiów wyższych z muzealnictwa i konserwatorstwa, przepracowanie co najmniej dwóch lat w placówkach muzealnych oraz odpowiednie skierowanie z zakładu pracy.

W programie znalazły się m.in.: polityka kulturalna PRL, w tym: problemy upowszechniania kultury; podstawowa wiedza z zakresu archeologii, historii sztuki, historii, etnografii; doskonalenie zawodowe w muzeum; struktura sieci

muzealnej i muzeów w Polsce; zasady gromadzenia i opracowywania zbiorów; zasady konserwacji i zabezpieczania zbiorów; wystawiennictwo; działalność oświatowa w muzeum. Studia były prowadzone do połowy lat 90.

Podyplomowe Studium Muzealnicze, utworzone dzięki inicjatywie Michała Woźniaka i Tomasza de Rosset, powołanego na stanowisko kierownika, trwa nieprzerwanie od roku akademickiego 1999/2000, a kolejne edycje dowodzą zainteresowania i potrzeby kształcenia na poziomie podyplomowym.

Od czasu powstania studiów, założenia programowe są dostosowywane do potrzeb i oczekiwań kandydatów, a także zmian zachodzących we współczesnym muzeum, sposobów prezentacji zasobów muzealnych, działań marketingowych, wykorzystywania nowych mediów.

Studia utworzono głównie z myślą o pracownikach instytucji muzealnych, jednak z założenia nie stawiano wymagań co do kierunku ukończonych studiów wyższych, dając możliwość pozyskania wiedzy z muzealnictwa absolwentom studiów z różnych dziedzin (np. historii, archeologii, geografii i innych, w tym kierunków ścisłych). Stworzyło to możliwość kontynuacji lub poszerzenia edukacji w zakresie muzealnictwa na poziomie ponadmagisterskim – co okazało się istotne w związku z wymogiem podnoszenia kwalifikacji pracowników muzealnych, jako podstawy wszelkich awansów, wprowadzonego w Ustawie o muzeach z 21 listopada 1996 roku, w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z 9 marca 1999 roku, w sprawie wymagań kwalifikacyjnych.

Pierwszy program nauczania, realizowany w ciągu trzech semestrów obejmował: teorię oraz organizację muzealnictwa i kolekcjonerstwa, problematykę działalności zbiorotwórczej muzeum i profilaktykę konserwatorską. Biorąc pod uwagę zachodzące zmiany związane z nowymi technologiami stosowanymi w ewidencji muzealiów, ważnym elementem programu stała się problematyka związana z komputeryzacją i informatyką w muzeach, położono też nacisk na tzw. funkcje zewnętrzne muzeum oraz wystawiennictwo.

Wykłady i konwersatoria były prowadzone w większości przez pracowników UMK, głównie Wydziału Sztuk Pięknych oraz wybitnych specjalistów z różnych dziedzin związanych z muzealnictwem, pracujących w muzeach (m.in. Muzeum Narodowym w Warszawie i Gdańsku, Muzeum Okręgowym w Toruniu) a także w państwowych placówkach badawczych i administracyjnych.

Zajęcia odbywały się na terenie Wydziału Sztuk Pięknych w Toruniu, ale też w toruńskim Muzeum Okręgowym. Jeden ze zjazdów miał charakter ćwiczeń terenowych, przeprowadzonych w Gdańsku (Muzeum Narodowe, Centralne

Muzeum Morskie, Muzeum Historii Miasta Gdańska) i w Malborku (Muzeum Zamkowe).

W 2001 roku, dwa lata po powołaniu studium i analizie potrzeb i oczekiwań uczestników, okres nauki zredukowano do dwóch semestrów, co wiązało się z wprowadzeniem zmian programowych. Korekta dotyczyła przede wszystkim zniesienia specjalistycznych zajęć z historii sztuki. Zachowano natomiast przedmioty o charakterze teoretycznym, a także praktycznym, np. dotyczące problematyki teorii muzealnictwa i kolekcji, muzealnego wykorzystania informatyki oraz ćwiczenia praktyczne w muzeach. Słuchacze w ramach zajęć mieli obowiązek przygotowania teoretycznego scenariusza wystawy muzealnej, co było warunkiem uzyskania świadectwa ukończenia studiów podyplomowych.

Treści programowe obejmowały: teorię kolekcjonerstwa i muzealnictwa; zarządzanie i organizację muzeum (w tym: przepisy prawne, administrację i zarządzanie instytucjami kulturalnymi i muzeami, strukturę wewnętrzną muzeum, zasady finansowania muzeum, promocję i marketing, zagadnienia prawa autorskiego); działalność zbiorotwórczą muzeum (np. problematyka i metody powiększania kolekcji, zagadnienia prawno-własnościowe muzealiów, zagadnienia rynku antykwarycznego); profilaktykę konserwatorską; wystawiennictwo; zewnętrzne funkcje muzeum (publiczność muzealną, muzeum jako źródło informacji naukowej, działalność oświatową i edukacyjną muzeum, wydawnictwa muzealne); wykorzystywanie technik informatycznych w muzealnictwie; wybrane zagadnienia z zabytkoznawstwa.

W roku 2005 nastąpiły kolejne zmiany programowe, zmierzające do nadania studium specjalizacji w zakresie rzemiosła artystycznego. Według twórców modyfikacji, Tomasza de Rosset oraz Michała Woźniaka, dziedzina ta wchodziła w obszar zainteresowania merytorycznego większości muzeów, niezależnie od profilu ich działalności, specjalności i wielkości. Główny nacisk położono na część specjalistyczną z wiedzy o rzemiośle artystycznym, dzięki tej zmianie studia miały szerszy zakres, w porównaniu z ówczesnymi podstawami programowymi studiów podyplomowych tego rodzaju (na Uniwersytecie Warszawskim i Uniwersytecie Jagiellońskim miały charakter ogólnomuzealniczy, z podobnymi programami nauczania).

Podyplomowe Studium w Toruniu nabrało zatem niepowtarzalnego charakteru, zgodnego z profilem badawczym i wieloletnią praktyką nauczania studentów na Wydziale Sztuk Pięknych UMK, gdzie obok konserwatorstwa, muzealnictwo było kierunkiem wiodącym i wyróżniającym się w skali kraju a doświadczona

kadra gwarancją wysokiego poziomu naukowego i dydaktycznego. W innych uczelniach, gdzie kształcono głównie z historii sztuki, problematykę zabytkoznawstwa rzemiosła artystycznego traktowano marginalnie, poświęcając jej w procesie nauczania niewiele uwagi.

W merytorycznych planach studiów, oprócz wcześniejszych przedmiotów, znaczną część stanowiły zagadnienia związane właśnie z zabytkoznawstwem rzemiosła. Obok zabytkoznawstwa, malarstwa, grafiki i rysunku, znalazły się m.in.: meblarstwo, ceramika, złotnictwo, broń i barwa, tkanina artystyczna, numizmatyka, a także rzemiosło daleko- i bliskowschodnie oraz zajęcia związane z kolekcjonerstwem rzemiosła, muzeami rzemiosła oraz zagadnieniami inwentaryzacji zbiorów muzealnych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów rzemiosła artystycznego. Z czasem poszczególnym dziedzinom rzemiosła poświęcono po 10 godz. zajęć, co dawało 90 godzin w skali całego programu. Nawiązano współpracę z wybitnymi specjalistami z zakresu zabytkoznawstwa rzemiosła artystycznych, z doświadczeniem w pracy muzealnej, m.in.: z Muzeum Narodowego w Warszawie, Poznaniu, Gdańsku oraz Muzeum Zamojskich w Kozłowie.

Warunkiem zaliczenia i otrzymania świadectwa była praca teoretyczna na temat jednego obiektu lub kolekcji rzemiosła artystycznego. Zajęcia realizowano w czasie comiesięcznych zjazdów weekendowych, przez dwa semestry. Jeden ze zjazdów organizowano w Muzeum w Nieborowie i Arkadii, gdzie studenci mogli się zapoznać z funkcjonowaniem tej placówki, były tam też prowadzone zajęcia zabytkoznawcze oraz zwiedzanie Arkadii nieborowskiej założonej przez protoplastkę kolekcjonerstwa w Polsce – Helenę Radziwiłłową. Jeden ze zjazdów był zorganizowany w Muzeum Zamek w Gołuchowie.

W 2013 roku, podążając za oczekiwaniami i wymaganiami współczesności, zmieniającymi się tendencjami ekspozycyjnymi i nowymi technologiami, zrezygnowano z tak dużej liczby zajęć poświęconych poszczególnym dziedzinom rzemiosła artystycznego. Program poszerzono o problematykę dotyczącą zagadnień konserwatorskich oraz digitalizację zbiorów. W ten sposób spełniono najważniejsze kryteria jakim odpowiada prawidłowo funkcjonująca placówka muzealna: gromadzenie, przechowywanie, konserwacja, badanie i upowszechnianie zbiorów.

Fot. 1. Przed pałacem w Nieborowie, 2009 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

Fot. 2. Przed świątynią Diany w Arkadii, 2010 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

Fot. 3. Przed zamkiem w Gołuchowie, 2011 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

Fot. 4. Przed świątynią Diany w Arkadii, 2012 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

Studia zmieniły nazwę na *Studia podyplomowe w zakresie ochrony i zarządzania kolekcją muzealną*. Zajęcia są prowadzone głównie przez pracowników Wydziału oraz przez zaproszonych wybitnych specjalistów uniwersyteckich i muzealnych, zatrudnionych w znanych krajowych placówkach.

Obok zagadnień z podstaw teorii kolekcji i muzeów, prowadzonych przez Tomasza de Rosset, oraz zabytkoznawstwa w muzeum, program uzupełnił o zagadnienia nowoczesnej teorii muzeologicznej, szeroko omawiane przez Marcina Szeląga z UAM w Poznaniu. Ważną część programu stanowią kwestie związane z wewnętrznymi i zewnętrznymi funkcjami muzeum, w tym: misją muzeum (jego specyfika w odniesieniu do typologii i charakteru zbiorów, cele poznawcze i społeczne, zakres geograficzny i tematyczny działalności muzeum); zarządzaniem muzeum jako instytucją (struktura wewnętrzna); prawem o muzeach; ustawą o prowadzeniu i organizowaniu działalności kulturalnej; ustawą o ochronie zabytków; przepisami finansowymi. Wszystkie zagadnienia prawne w muzeum są szeroko omawiane przez Michała Woźniaka, długoletniego pracownika dydaktycznego Wydziału Sztuk Pięknych i jednocześnie dyrektora Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy. Pozyskiwanie muzealiów: dary, przekazy, depozyty, zakupy, rynek antykwarystyczny, aukcje – do zapoznania słuchaczy z tymi zagadnieniami zaproszono Adama Chełstowskiego, doświadczonego specjalistę, prowadzącego obecnie Agencję AD-Arte w Warszawie, która zajmuje się oceną dzieł sztuki i antyków, ekspertyzą dzieła sztuki, opracowaniem kolekcji i jej katalogowaniem, doradztwem na rynku sztuki.

Do wprowadzenia w problematykę dotyczącą restytucji i reprivatyzacji zbiorów zaproszono pełniącego przez wiele lat funkcję Dyrektora Muzeum w Koźłowie – Krzysztofa Kornackiego. Szeroko omawiane są też zagadnienia ekspozycji muzealnej, przedmiot prowadzi Anna Kroplewska-Gajewska doświadczony kustosz Muzeum Okręgowego w Toruniu.

Obok podstawowego zadania jakim jest wybór, selekcja i gromadzenie muzealiów, ważnym zagadnieniem stała się współczesna digitalizacja zbiorów, cyfryzacja oraz nowe środki upowszechniania. Ważną część naszego programu jest zatem problematyka związana z informatyką w zarządzaniu muzeum, w tym: zarządzanie zbiorami w aspekcie ewidencji, inwentaryzacji, opracowania naukowego; tworzenie baz danych, digitalizacja zbiorów, standaryzacja, udostępnianie informacji o zbiorach; zarządzanie i udostępnianie katalogów zbiorów – przykład programu do zarządzania plikami graficznymi, przykład baz danych. Zajęcia są prowadzone przez wybitną specjalistkę zarządzania informacją muzealną

– Agnieszkę Jaskanis z Muzeum Archeologicznego w Warszawie oraz specjalistów z Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zabytków.

Program obejmuje również rolę sieci WWW w przekazywaniu informacji muzealnej: muzealną stronę WWW i zarządzanie jej treścią, internet jako źródło informacji oraz narzędzia społecznościowe w muzeum.

W programie nauczania kładziemy szczególny nacisk na problematykę konserwatorską w muzeum, bezpieczeństwo i ochronę zbiorów oraz ich konserwację. Wydział Sztuk Pięknych jest ośrodkiem kształcącym specjalistów w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, muzealnictwa, konserwatorstwa i historii sztuki, jest również znaczącym ośrodkiem kształcenia konserwatorów dzieł sztuki, w tym kierunku prowadzi wszechstronne badania profilaktyczne i naukowe. Wykorzystanie kadry dydaktycznej naszego Wydziału do przekazania wiedzy na temat ochrony i opieki konserwatorskiej nad obiektami wchodzącymi w skład kolekcji muzealnej jest zatem ze wszech miar uzasadnione. Mamy wielu wybitnych specjalistów a zajęcia prowadzone przez doświadczoną kadrę są gwarancją wysokiego poziomu nauczania. Autorką części programowej obecnych studiów podyplomowych, poświęconej zagadnieniom konserwatorskim, jest prof. Bogumiła Rouba, znana w kraju jako ekspert ds. opieki konserwatorskiej i ochrony dzieł sztuki, specjalistka w dziedzinie konserwacji malarstwa, wieloletni pedagog wydziału. Dzięki szerokiemu spektrum kształcenia z konserwacji dzieł sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych, słuchacze mają możliwość poszerzenia wiedzy teoretycznej na terenie pracowni konserwatorskich (pracownie konserwacji i restauracji: malarstwa i rzeźby polichromowanej, elementów i detali architektonicznych, papieru i skóry).

Zajęcia obejmują takie zagadnienia, jak: współczesna teoria konserwacji i restauracji muzealiów, rola konserwatora w muzeum, warunki klimatyczne, bezpieczne przechowywanie muzealiów, transport i oświetlenie. Omawiana jest problematyka specjalistyczna związana z konserwacją: malarstwa, obiektów drewnianych, obiektów na podłożu papierowym, zabytków metalowych. Program zawiera również przedmioty, które dotyczą oceny autentyczności obiektów muzealnych, z wykorzystaniem zarówno metod tradycyjnych, jak i nowoczesnych (badania chemiczne, fizyczne czy biologiczne), a także wiedzę konserwatorską i technologiczną (Wydział Sztuk Pięknych działając interdyscyplinarnie ma duże osiągnięcia w tym zakresie). Problematyka konserwatorska i wszystko co jest z nią bezpośrednio związane, dotyczy każdej kolekcji muzealnej, niezależnie od jej charakteru i zawartości, dlatego zajęcia z tego zakresu są niezwykle ważne

Fot. 5. Studenci w Pracowni Konserwacji Malarstwa, z prof. Bogumiłą Roubą, 2016 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

w nauczaniu kadry muzealnej. Zajęcia są prowadzone głównie przez pracowników wydziału, ale też z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (prof. Iwona Szmelter), Muzeum Narodowego w Krakowie (Janusz Czop) oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Krzysztof Sałaciński).

Doświadczenie i wiedzę muzealną słuchacze studiów mogą poszerzyć lub skonfrontować także podczas zajęć terenowych w toruńskich muzeach – Muzeum Okręgowym i Muzeum Etnograficznym im. Zofii Znamierowskiej-Prüfferowej.

Podążając za zmieniającymi się tendencjami w muzealnictwie, w czasach dematerializacji artefaktów, które obecnie często za sprawą technologii cyfrowych, stawiają pod znakiem zapytania tradycyjne rozumienie muzealium, a muzea korzystają z szerokiego spektrum multimediów, w programie naszych studiów znalazły się również kwestie dotyczące problematyki rzeczywistości wirtualnej oraz obszaru związanego z wykorzystaniem nowych technologii w muzeach. Tę istotną część, w miarę możliwości, staramy się poszerzać i uzupełniać. Studenci uczestniczą w zajęciach prowadzonych na terenie Exploseum w Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy.

Fot. 6. Zajęcia w Muzeum Etnograficznym w Toruniu, 2016 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

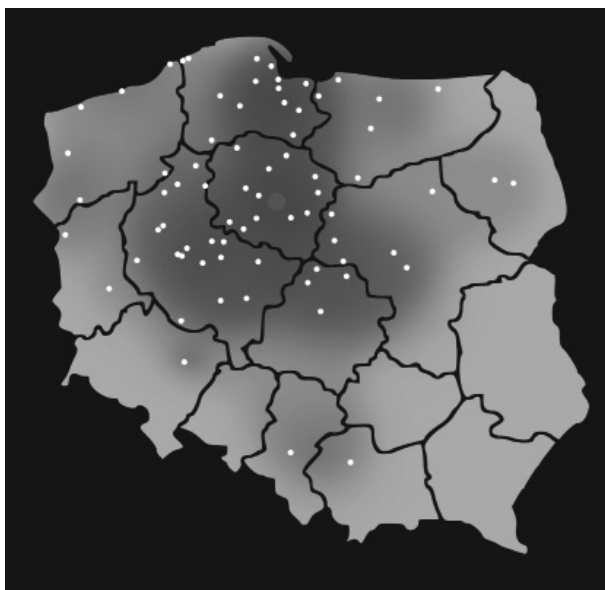
Fot. 7. Podczas zwiedzania Exploseum, Oddział Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy, 2016 r.

Źródło: zbiory prywatne autorki.

Do zapoznania studentów z problematyką nowych mediów w muzeum są zapraszani wybitni specjaliści – jednym z naszych pierwszych gości był Dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa – Michał Niezabitowski.

W ubiegłym roku gościliśmy Mirosława Nizio, architekta znanego głównie z projektów przestrzeni publicznych: muzeów, ekspozycji historycznych, wystaw, pomników pamięci, scenografii. Współtworzył on i zrealizował wystawę główną Muzeum Powstania Warszawskiego, brał udział w tworzeniu Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, był autorem projektu budynku i ekspozycji Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów, które działa od marca tego roku.

Stworzona, na potrzeby artykułu, identyfikacja wizualna pokazuje, skąd pochodzą nasi studenci (2007–2016).

Rysunek 1.

Źródło: opracowanie Jakub Wawrzak

Są to głównie województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie ale też mazowieckie, podlaskie, łódzkie. Nasze studia podejmują również mieszkańcy odleglejszych regionów kraju.

Organizacja studiów i zapewnienie ich ciągłości nie obywa się bez sporego nakładu pracy i trudności związanych z organizacją zajęć, administracją, zmieniającymi się przepisami. Zapewnienie dobrego wizerunku i dotarcie do potencjalnych kandydatów wymaga odpowiedniej reklamy. Na stronie internetowej studiów

www.psmuz.umk.pl umieściliśmy film reklamowy, wydrukowaliśmy foldery oraz papier firmowy.

Prowadzący studia dokładają wszelkich starań, aby absolwenci studiów podyplomowych Wydziału Sztuk Pięknych wraz z otrzymaniem świadectwa ukończenia studiów, oprócz uzyskanej wiedzy, zachowali dobre wspomnienia po rocznym pobycie w Toruniu. Uczestnictwo w zajęciach jest niewątpliwą okazją do wymiany doświadczeń między studentami, są oni bowiem najczęściej pracownikami muzeów a ich późniejszy kontakt, daje szansę dalszej wzajemnej współpracy.

ABSTRAKT

Według wykazu studiów z zakresu muzealnictwa i ochrony zbiorów, sporządzonego przez NIMOZ, edukację muzealną na poziomie podyplomowym prowadzą cztery ośrodki: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej); Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Instytut Kulturoznawstwa); Uniwersytet Warszawski (Instytut Historii Sztuki) i Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu (Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa).

Studia podyplomowe w zakresie ochrony i zarządzania kolekcją muzealną, prowadzone obecnie na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, są kontynuacją tej formy kształcenia, zapoczątkowanej już w latach 70. XX wieku. Kształcenie w kierunku muzealnym jest głęboko osadzone w tradycji Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, bowiem już w roku 1946 utworzono w nim Katedrę Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa, którą w 1969 roku przemianowano na Zakład Konserwatorstwa i Muzealnictwa. W 1972 roku Kazimierz Malinowski wraz z Wojciechem Gluzińskim podjęli starania o utworzenie Podyplomowego Studium Muzeologicznego – funkcjonowało ono do 1980 roku, a później UMK prowadził kilka różnych kierunków kształcenia muzealniczego, by w roku akademickim 1999/2000 utworzyć Podyplomowe Studium Muzealnicze.

ON THE MUSEOLOGICAL EDUCATION, POST-GRADUATE STUDIES AT THE FACULTY OF FINE ARTS OF THE MIKOŁAJ KOPERNIK UNIVERSITY IN TORUŃ

ABSTRACT

According to the registers of University studies in the field of museology and preservation of collections, made by NIMOZ, the museological education at the level of post-graduate studies are run by four academic centres: the Jagiellonian University (Institute of Ethnology and Cultural Anthropology), the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin

(Institute of Cultural Studies), the Warsaw University (Institute of History of Arts), and the Faculty of History of Arts in Toruń (Institute for the Study and Conservation of Cultural Monuments).

The post-graduate studies in the sphere of preservation and management of museum collections have been run by the Faculty of Fine Arts of the NCU in Toruń since the 1970s. Museological education has a long tradition at the Faculty of Fine Arts of the NCU in Toruń, because as early as 1946 within its organisational structure the Unit/Department for the Study and Conservation of Cultural Monuments was created, which in 1969 was transformed into the Unit/Department for Conservation and Museology. In 1972 Kazimierz Malinowski together with Wojciech Gluziński initiated a Post-Graduate Museological Studies it functioned till 1980. Afterwards the NCU in Toruń ran several museological studies, and in the academic year 1999/2000 it set up the Post-Graduate Museological Studies again.